

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 555/2017-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. decembra 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Lajosa Mészároša prerokoval prijatú sťažnosť [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Želmírou Varjassyovou, Kpt. Nálepku 20, Michalovce, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Michalovce v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 205/2015 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 8 C 406/1996), za účasti Okresného súdu Michalovce, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Michalovce v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 205/2015 porušené boli.

2. [REDACTED] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Michalovce povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Michalovce je povinný uhradiť [REDACTED] trovy konania v sume 303,16 € (slovom tristotri eur a šesťnásť centov) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. Želmíry Varjassyovej, Kpt. Nálepku 20, Michalovce, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti s'ťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. júla 2016 doručená s'ťažnosť [REDACTED] (ďalej len „s'ťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Michalovce (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 205/2015 (ďalej len „napadnuté konanie okresného súdu“).

Zo s'ťažnosti vyplýva:

„Dňa 1. 4. 1996 Jednota, spotrebné družstvo Michalovce podala na OS Michalovce proti s'ťažovateľovi a už nebohému [REDACTED] návrh na zaplatenie sumy 25 880,12 Sk s 3 % úrokom z omeškania od 10. 8. 1994 do 31. 5. 1995 a s 18 % úrokom od 1. 6. 1996 do zaplatenia, súdneho poplatku a trov právneho zastúpenia.

Týmto návrhom sa navrhovateľ domáhal zaplatenia vyššie uvedenej sumy titulom vyčíslenia schodku po odovzdávajúcej inventarizácii v sklade nákupnej činnosti.

Okresný súd Michalovce túto vec zo začiatku viedol pod sp. značkou 8 C 406/1996. Podľa príslušnej spisovej dokumentácie sa v tejto veci pojednávalo až 2. 5. 2001 už pod sp. značkou 7 C 258/2011. V priebehu rokov 2001 – 2002 boli 4 pojednávania, ale vo veci nebolo rozhodnuté. Dňa 5. 2. 2004 bola vec pridelená inému sudcovi, z dôvodu pozastavenia činnosti pôvodného sudcu. Vo veci bolo nariadené znalecké dokazovanie a vypracovaný dňa 8. 10. 2006 znalecký posudok. Zo strany navrhovateľa došlo v roku 2007 k čiastočnému späťvzatiu návrhu o sumu 1 000,12 Sk, na základe čoho súd o túto čiastku konanie zastavil a zvyšok vylúčil na samostatné konanie. Ďalšie konanie o sumu 24.880,- Sk sa viedlo pod spisovou značkou 13 C 7/2008. V priebehu už aj tak zdĺhavého konania jeden zo žalovaných ██████████ zomrel, konanie voči nemu bolo uznesením OS zo dňa 2. 11. 2009 zastavené a voči sťažovateľovi vylúčené na samostatné konanie vedené už pod sp. značkou 13 C 4/2010. V priebehu rokov 2010, 2011, 2012, 2013 súd konal sporadicky, vytýčil niekoľko pojednávanií, tieto odročoval pre neúčast' či už odporcov alebo právneho zástupcu navrhovateľa. V priebehu tohto konania došlo k niekoľkým zmenám návrhu zo strany navrhovateľa. V roku 2011 požadoval navrhovateľ od odporcu sumu 24 880 Sk, neskôr sumu 10 545,48 Sk, čo je 349,05 € s prísl. V roku 2012 opätovne zo strany navrhovateľa dochádza k prepracovaniu návrhu a navrhovateľ požaduje od sťažovateľa sumu 159,83 € s 9 % úrokom od 16.1.2009 do zaplatenia, čiže sťažovateľ mal za to, že zo strany navrhovateľa došlo k späťvzatiu návrhu vo výške 666,03 €. Následne dňa 28. 5. 2013 znova zmena petitu, čo sa týka úrokov z omeškania.

Dňa 29. 5. 2013 bol vydaný rozsudok, proti ktorému podal odvolanie navrhovateľ. Krajský súd uznesením 11 Co 397/2013 zo dňa 23. 9. 2014 odvolanie proti výroku rozsudku, ktorým bolo žalobe vyhovené odmietol. Vo výrokoch o zastavení konania v časti o zaplatenie sumy 666,03 € s prísl. o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a trovách konania a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Uznesením OS Michalovce zo dňa 18. 2. 2015 súd konanie v časti o zaplatenie sumy 666,03 € s príslušenstvom zastavil a v prevyšujúcej časti vylúčil návrh navrhovateľa na samostatné konanie, v ktorom má byť rozhodnuté aj o náhrade trov konania celkovo a ktoré sa v súčasnosti vedie pod sp. značkou 16 C 205/2015.

Od doručenia tohto uznesenia, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 10. 4. 2015 však OS Michalovce vo veci nekonal a sťažovateľ má za to, že týmto konaním súdu sa obmedzilo právo sťažovateľa na spravodlivý proces, čím došlo k porušeniu čl. 48 ods. 2 Ústavy SR.

Súd takto podľa nášho názoru koná neefektívne, so zbytočnými a neodôvodnenými prietahmi, čím sa zbytočne predlžuje stav právnej neistoty sťažovateľa a oddaľuje sa právoplatné skončenie sporu ako sa aj bezdôvodne navyšujú úroky z omeškania z dlžnej sumy od roku 1994, ktoré podľa nášho názoru už dávno prevýšili istinu, ktorá je predmetom sporu a ktoré z dôvodu prietahov v konaní má znášať sťažovateľ...“

Sťažovateľ k veci ďalej uvádza, že predmet napadnutého konania je súčasťou štandardnej agendy všeobecných súdov a nemožno ho považovať za skutkovo alebo právne veľmi zložitý. Podľa názoru sťažovateľa z dosiaľ uvedených skutočností nepochybne vyplýva, že v napadnutom konaní okresného súdu, ktoré je aktuálne vedené pod sp. zn. 16 C 205/2015, dochádza k prietahom. Od podania návrhu na začatie konania (1. apríla 1996, pozn.) do podania tejto sťažnosti prešlo 20 rokov a v priebehu celého tohto obdobia bolo nariadených niekoľko pojednávaní, avšak okresný súd dostatočne nezabezpečil účasť účastníkov konania ani svedkov. Sťažovateľ vidí nesprávnosť postupu okresného súdu predovšetkým v tom, že nepostupoval dostatočne dôrazne, nevyužíval opatrenia, ktoré má k dispozícii na to, aby zabezpečil plynulosť konania a jeho efektívnosť, pričom je presvedčený, že okresný súd mohol vo veci na základe predložených dôkazov už dávno rozhodnúť. Sťažovateľ zároveň uvádza, že „svojho práva na ochranu“ sa chcel domáhať už v minulosti, no veril, že sa konanie ukončí, k čomu však zo strany okresného súdu nedošlo. Je presvedčený o tom, že napadnuté konanie okresného súdu nesmeruje k odstráneniu jeho právnej neistoty, teda k právoplatnému skončeniu sporu, ale okresný súd svojím postupom konanie nedôvodne predlžuje.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd jeho sťažnosť prijal na ďalšie konanie a následne vo veci rozhodol týmto nálezom:

„Právo sťažovateľa

- na prejednanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky

- práva na prerokovanie veci v primeranej lehote zakotvené v čl. 6 ods. 1 prvá veta Dohovoru bolo postupom Okresného súdu Michalovce vo veci 16 C 205/2015 porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje, aby Okresný súd Michalovce konal vo veci vedenej na OS Michalovce pod sp. zn. 16 C 205/2015 bez prietahov.

Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Okresnému súdu Michalovce pokračovať v porušovaní namietaných práv sťažovateľa.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi finančné zadosťučinenie vo výške 10 000 Eur.

Ústavný súd ukladá Okresnému súdu Michalovce povinnosť uhradiť trovy právneho zastúpenia vo výške 303,16 € na účet právnej zástupkyne sťažovateľa č. ú. [REDACTED].“

Sťažovateľ výšku primeraného finančného zadosťučinenia odôvodňuje tým, že „nekonaním vo veci zo strany súdu 20 rokov sťažovateľ žil v právnej neistote, pod tlakom nevysporiadaných vecí, nedoriešených záležitosti ako aj finančnej neistote a navyšovala sa výška úrokov z omeškania...“.

Ústavný súd prípisom zo 4. júla 2017 okresný súd požiadal o zapožičanie súdneho spisu vedeného v napadnutom konaní a zároveň okresný súd vyzval aj na vyjadrenie k sťažnosti.

Dňa 15. augusta 2017 bol ústavnému súdu doručený prípis predsedu okresného súdu sp. zn. 1 SprV 415/2017 z 8. augusta 2017, ktorým sa vyjadril k sťažnosti sťažovateľa a zároveň ústavnému súdu zapožičal aj žiadaný súdny spis.

Predseda okresného súdu sa k sťažnosti sťažovateľa vyjadril takto:

„Z obsahovej stránky doručenej sťažnosti som zistil, že sťažovateľ v úvodnej časti chronologicky zhrnul priebeh konania /vrátane vylúčených konaní/ a následne vymedzil obdobie nečinnosti súdu na čas od právoplatnosti uznesenia tunajšieho súdu zo dňa 18. 2. 2015 /právoplatné dňa 10. 4. 2015/, odkedy súd vo veci nekonal, pričom sťažovateľ mal za to, že týmto /ne/ konaním súdu sa obmedzilo jeho právo na spravodlivý proces /ods. 3 a 4 na strane 2 predmetnej sťažnosti/.

Preskúmaním spisového materiálu predmetnej občianskoprávnej veci som zistil, že chronologické zhrnutie postupu súdu sťažovateľom od podania žaloby do vydania uznesenia z 18. 2. 2015 je správne a preto túto časť sťažnosti nie je možné namietat.

Takisto som zistil, že v namietanom období nečinnosti súdu /t. j. od právoplatnosti uznesenia zo dňa 18. 2. 2015/ neboli vykonané zo strany pojednávajúcej sudkyne žiadne úkony až do 16. 3. 2017, kedy bol vytýčený termín pojednávania na 19. 4. 2017, na ktorom bolo vo veci meritórne rozhodnuté tak, že žaloba bola zamietnutá a sťažovateľovi bol priznaný nárok na náhradu všetkých účelne vynaložených trov. Týmto rozhodnutím nebola teda žalobcovi priznaná žalovaná istina ani žiadne úroky z omeškania na ktoré poukazoval sťažovateľ v predmetnej sťažnosti. Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca odvolanie, ktoré bolo doručené súdu dňa 22. 6. 2017.

Vyššie uvedené obdobie nečinnosti zákonnej sudkyne, ktoré namietal sťažovateľ t. j. obdobie od 10. 4. 2015 /dátum právoplatnosti citovaného uznesenia/ do meritórneho rozhodnutia súdu /19. 4. 2017/ uznávame, nakoľko v uvedenom období neboli vykonávané žiadne úkony, ktoré by smerovali k meritórnemu rozhodnutiu súdu.“

Ústavný súd na neverejnom zasadnutí senátu 12. septembra 2017 sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 555/2017-19 ju podľa § 25 ods. 1 a 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval prípisom z 19. októbra 2017 predsedu okresného súdu, aby sa vyjadril k vecnej stránke prijatej sťažnosti, prípadne aby doplnil svoje predchádzajúce vyjadrenie k sťažnosti sp. zn. 1 SprV 415/2017 z 8. augusta 2017 a aby sa vyjadril k otázke vhodnosti ústneho pojednávania.

Dňa 3. novembra 2017 bolo ústavnému súdu doručené vyjadrenie predsedu okresného súdu sp. zn. 1 SprV 415/2017 z 27. októbra 2017, v ktorom uviedol, že zotráva na svojom predošlom vyjadrení, a zároveň poukázal na to, že „v predmetnej občianskoprávnej veci bolo meritórne rozhodnuté rozsudkom z 19. 4. 2017. Žaloba bola

voči sťažovateľovi zamietnutá a tomuto bol priznaný nárok na náhradu všetkých účelne vynaložených trov. Protistrane /žalobcovi/ teda nebola priznaná uplatnená istina, ani žiadne príslušenstvo /úroky z omeškania/, na čo poukazuje sťažovateľ v predmetnej ústavnej sťažnosti. Vec je v súčasnej dobe v štádiu odvolacieho konania.“. Predseda okresného súdu tiež vyjadril súhlas s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

Ústavný súd následne prípisom z 13. novembra 2017 vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľa, aby zaujala stanovisko k vyjadreniu predsedu okresného súdu z 8. augusta 2017, ako aj z 27. októbra 2017, ktoré jej v prílohe zaslal, a zároveň aby oznámila ústavnému súdu, či súhlasí s tým, aby sa podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustilo od ústneho pojednávania.

Vyjadrenie právnej zástupkyne bolo ústavnému súdu doručené 22. novembra 2017. Právna zástupkyňa v ňom uviedla, že spolu so svojim klientom – sťažovateľom sa stotožňujú s obsahom oboch vyjadrení predsedu okresného súdu, no zároveň pripomenula, že *„aj napriek meritórnemu rozhodnutiu vo veci, táto k dnešnému dňu nebola právoplatne rozhodnutá, nakoľko sa žalobca opätovne odvolal“*. Zároveň oznámila, že súhlasia s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde a upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo rozhodovanie o porušení základného práva sťažovateľa, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 205/2015 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Ústavný súd si pri výklade základného „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“, ktoré je garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01).

Pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu

vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016 (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Vychádzajúc z toho, že napadnuté konanie okresného súdu v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu (18. júla 2016, pozn.) nebolo právoplatne skončené, ústavný súd poukazuje na to, že 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“). Podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

Postup okresného súdu v napadnutom konaní od 1. júla 2016 bolo teda potrebné hodnotiť aj podľa ustanovení Civilného sporového poriadku.

Podľa čl. 17 CSP súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priesťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

Podľa § 157 ods. 1 CSP súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priesťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, ktoré ústavný súd uplatňuje pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6

ods. 1 dohovoru, vychádzajúc zo skutočnosti, že predmetom namietaného konania pred okresným súdom je rozhodovanie o uplatnenom nároku zamestnávateľa na náhradu škody voči zamestnancovi z titulu zodpovednosti za schodok na zverených hodnotách, ústavný súd konštatoval, že po právnej stránke ide o štandardnú občianskoprávnu vec, ktorá patrí do rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva, a preto namietané konanie nemožno považovať po právnej stránke za zložitú. Ústavný súd ani zo zapožičaného spisu okresného súdu nezistil, že by v danom prípade išlo o právne alebo skutkovo zložitú vec v takom rozsahu, že by v dôsledku zložitosti veci bol zásadným spôsobom ovplyvnený doterajší priebeh napadnutého konania. Napokon, na zložitost' napadnutého konania nepoukázal ani predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti.

2. Pri hodnotení správania sťažovateľa v napadnutom konaní ústavný súd zo zapožičaného spisu okresného súdu zistil, že aj sťažovateľ prispel k predĺženiu konania, keď sa nezúčastňoval nariadených pojednávaní, pričom okresný súd niektoré z nich musel kvôli tomu aj odročiť a napokon aj zisťovať pobyt sťažovateľa z dôvodu, že nepreberal zásielky.

3. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v označenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu v napadnutom konaní, ktoré začalo už v roku 1996. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojej judikatúry (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09, II. ÚS 768/2015), podľa ktorej nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov.

Ústavný súd si pre účely preskúmania postupu okresného súdu zapožičal súdny spis ešte pred prijatím sťažnosti na ďalšie konanie a zistil, že napadnuté konanie okresného súdu je poznačené viacerými obdobiami nečinnosti trvajúcimi niekedy aj rok, pričom najvýraznejšie obdobie nečinnosti ústavný súd zaznamenal v období od 10. apríla 2015 (keď nadobudlo právoplatnosť uznesenie okresného súdu sp. zn. 13 C 4/2010 z 18. februára 2015, pozn.) do 19. apríla 2017, keď okresný súd vo veci meritórne rozhodol (žalobu zamietol a sťažovateľovi priznal náhradu všetkých účelne vynaložených trov konania,

pozn.), v ktorom okresný súd v priebehu dvoch rokov okrem nariadenia pojednávania na 19. apríl 2017 nevykonal žiaden relevantný úkon smerujúci k meritórnemu rozhodnutiu veci. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje aj na vyjadrenie predsedu okresného súdu, ktorý rovnako potvrdil, že v tomto období bol okresný súd nečinný.

Z vykonaných procesných úkonov okresného súdu tiež vyplýva, že jeho postup bol v prevažnej časti trvania konania v podstate neefektívny (napr. okresný súd až po desiatich rokoch od začatia konania nariadil vo veci znalecké dokazovanie, pozn.). Neefektívnosť postupu okresného súdu je charakteristická pre takmer celý priebeh napadnutého konania (približne 21 rokov, pozn.), a preto ústavný súd nepovažuje za potrebné hodnotiť konkrétne procesné úkony okresného súdu. V tejto súvislosti ústavný súd už vo svojej predchádzajúcej judikatúre konštatoval, že z ústavnoprávneho hľadiska je neprijateľné, aby právna neistota v konaní pred všeobecným súdom nebola odstránená ani po uplynutí viac ako 20 rokov od jeho začatia (m. m. napr. IV. ÚS 260/04, IV. ÚS 127/08). V predmetnom prípade skúmanie všetkých neprimeraných postupov medzi jednotlivými úkonmi okresného súdu je nadbytočné, pretože o efektívnom postupe okresného súdu v napadnutom konaní už *prima facie* nemožno hovoriť.

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že okresný súd bol v napadnutom konaní nečinný a jeho postup bol aj neefektívny bez toho, aby na to mal zákonné dôvody, a preto týmto svojím postupom porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto základné právo alebo slobodu porušil svojou nečinnosťou, vo veci konal podľa osobitných predpisov.

Vzhľadom na tú skutočnosť, že okresný súd v napadnutom konaní 19. apríla 2017 rozsudkom sp. zn. 16 C 205/2015 už rozhodol, ústavný súd neprikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietahov.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadostučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadostučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadostučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľ sa domáha priznania primeraného finančného zadostučinenia v sume 10 000 €, čo odôvodňuje predovšetkým dĺžkou napadnutého konania okresného súdu (približne 21 rokov, pozn.), počas ktorej *„žil v právnej neistote, pod tlakom nevysporiadaných vecí, nedoriešených záležitosti ako aj finančnej neistote a navyšovala sa výška úrokov z omeškania...“*.

Podľa názoru ústavného súdu vzhľadom na okolnosti daného prípadu prichádza v tomto konkrétnom prípade do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľovi.

Pri určení sumy primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Ústavný súd po zohľadnení jednotlivých okolností prípadu, predmetu konania vrátane sumy pohľadávky, celkovej dĺžky napadnutého konania, ako aj výsledku konania (okresný súd žalobu zamietol a sťažovateľovi priznal náhradu trov konania, pozn.) považoval v konkrétnych okolnostiach daného prípadu priznanie sumy 2 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd preto rozhodoval aj o úhrade trov konania, ktoré vznikli sťažovateľovi v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátkou JUDr. Želmírou Varjassyovou. Sťažovateľ žiadal o úhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom v sume 303,16 €.

Ústavný súd vychádzal pri rozhodovaní o priznaní trov konania z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2015, ktorá bola 858 € (za dva úkony v roku 2016). Úhradu priznal za dva uplatnené úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), 2 x 143 € a režijný paušál 2 x 8,58 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky), čo spolu predstavuje sumu 303,16 €.

Priznanú úhradu trov konania v uvedenej sume je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. decembra 2017